

อนุศักดิ์ เนตรานนท์ ๒๕๕๐: การศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิม
โพธิกาล ปริณญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทย) สาขาวรรณคดีไทย ภาควิชา
วรรณคดี ประธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์ยุพร แสงทักษิณ, อ.ม.
๑๕๗ หน้า

วิทยานิพนธ์นี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาล โดยมี
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีไทยที่มีสารัตถะสัมพันธ์กับพุทธประวัติตอนปัจฉิม
โพธิกาล เพื่อศึกษารายละเอียดของวรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาลแต่ละสำนวนและเพื่อ
แสดงทัศนะของคนไทยที่มีต่อพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาล

ในประเทศไทยปรากฏวรรณคดีพุทธประวัติอยู่หลากหลายสำนวน บางสำนวนมีเนื้อหาว่า
ด้วยพุทธประวัติโดยละเอียด บางสำนวนมีเนื้อหาเฉพาะตอน ตอนปัจฉิมโพธิกาลเป็นที่นิยมมาก
วรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาลที่เก็บรักษาอยู่ในหอสมุดแห่งชาติมีต้นฉบับตัวเขียนทั้งสิ้น
๕ สำนวนซึ่งใช้ฉันทลักษณ์ต่างกัน การศึกษาครั้งนี้ใช้วรรณคดีพุทธประวัติ ๕ สำนวนดังกล่าว
โดยเริ่มที่การเปรียบเทียบอนุภาคเรื่องของมหาปรีนิพพานสูตรในพระไตรปิฎกกับวรรณคดีพุทธ
ประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาลทุกสำนวนแล้วจึงศึกษาเปรียบเทียบกันเองใน ๕ หัวข้อ ได้แก่ บท
ประณามพจน์ โคร่งเรื่อง แก่นเรื่อง ตัวละครสำคัญและลีลาการประพันธ์

จากการศึกษาเปรียบเทียบวรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาลกับมหาปรีนิพพาน
สูตรในพระไตรปิฎกพบว่าแต่ละสำนวนมีอนุภาคไม่ครบถ้วนตามพระสูตร เมื่อศึกษาเปรียบเทียบ
วรรณคดีพุทธประวัติแต่ละสำนวนพบว่า บทประณามพจน์มีความสั้นยาวไม่เท่ากัน ด้าน
โคร่งเรื่องพบว่าอนุภาคเรื่องจะมีไม่ครบตามอนุภาคเรื่องสำคัญที่ปรากฏในพระสูตร ด้านตัวละคร
สำคัญพบว่าทุกสำนวนมีตัวละครสำคัญของเรื่องเหมือนกันแต่แตกต่างกันที่รายละเอียด ด้านลีลา
การประพันธ์พบว่าแต่ละสำนวนมีลักษณะเด่นต่างกันไป ด้านแก่นเรื่องพบว่าทุกสำนวนนำเสนอ
แก่นเรื่องเดียวกัน คือ ปรัชญาแห่งมรรณธรรม วรรณคดีพุทธประวัติตอนปัจฉิมโพธิกาลทุกสำนวน
จึงล้วนมีคุณค่าต่อพุทธศาสนิกชนเพราะนำไปสู่สารัตถธรรมที่เป็นจุดมุ่งหมายสูงสุดคือพระ
นิพพาน

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

๓๐ มี.ค. ๒๕๕๐

Anusak Netrananda 2007: A Comparative Study of the Literary Works on the Last Phase of the Lord Buddha's Life. Master of Arts (Thai Literature), Major Field: Thai Literature, Department of Literature. Thesis Advisor: Associate Professor Yuporn Sangtuksin, M.A. 157 pages.

This thesis is a comparative study of the literary works on the life of the Lord Buddha, focusing on the last phase of his life. The objectives are to make a comparison among them, to make a detailed study on the presentation of the event, and to make an assumption of the Thai people's attitudes towards that event.

There appears to be a variety of versions of literature on the Lord Buddha's life in Thailand; some depicting his whole lifetime, while others specifying certain episodes only. The last phase of the Lord Buddha's life is among the most depicted ones. There are five literary works in manuscript on this theme kept in the National Library, each having different prosody. The study is made on these five works, beginning with the comparison between the motifs of Mahāparinibbānasutra in the Tripitaka, which is the most authoritative text, and those found in the five versions. Then, the comparison among the five works themselves is made in five components: the invocation, the plot, the major characters, the language style, and the theme.

The comparison between the Tripitaka and the five versions in terms of motifs finds that the latter does not include all the motifs presented in Mahāparinibbānasutra. The comparative study among the five chosen versions finds that the invocations differ in length; the plots differ in the number of motifs; the major characters are the same except for minor details; the styles of language are different, yet outstanding on the basis of each individual work; and, the themes are similar – the contemplation on death, which ascertains the value of them all to the Buddhists as they bring into light the ultimate goal of Buddhism – the Nibhāna.

Anusak Netrananda Yuporn Sangtuksin 30 March 2007
Student's signature Thesis Advisor's signature